

Vergaderjaar 2020–2021

29 338

Wetenschapsbudget

Nr. 252

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ONDERWIJS, CULTUUR EN WETENSCHAP

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 9 september 2021

Hierbij stuur ik u op verzoek van de vaste commissie voor Economische Zaken en Klimaat een reactie op het artikel «Groen licht voor Einstein Telescoop» (De Limburger, 30 juni 2021). Daarbij geef ik u ook een toelichting op de European Strategy Forum on Research Infrastructures (ESFRI) Roadmap en het vervolgproces.

Ik geef onderstaande reactie mede namens de Staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat.

Het artikel in De Limburger van 30 juni jl. is geschreven naar aanleiding van de beslissing van ESFRI om het project Einstein Telescoop – naast tien andere nieuwe voorstellen voor (wetenschappelijke) onderzoeksinfrastructuren – op de Roadmap 2021 te plaatsen.¹ ESFRI publiceert de Roadmap 2021 als document in december van dit jaar.

De ESFRI Roadmap bevat een overzicht van onderzoeksinfrastructuren die voor Europese wetenschappers en onderzoekers de komende jaren van wetenschappelijk belang zijn. Het gaat om grootschalige wetenschappelijke infrastructuurprojecten die vanwege de benodigde grote financiële investeringen door verschillende landen gezamenlijk moeten worden ontwikkeld en gefinancierd. De voorstellen worden geselecteerd op grond van hun wetenschappelijke excellentie en relevantie. De ESFRI Roadmap doet geen toezeggingen over óf en zo ja waar, een infrastructuur wordt gebouwd. Aan het plaatsen van een infrastructuur op de Roadmap is een uitgebreid en consciëntieus wetenschappelijk beoordelingstraject voorafgegaan van alle ingediende voorstellen van wetenschappelijke onderzoeksconsortia.

Hoewel de ESFRI Roadmap geen financieringsinstrument is, kiezen veel landen ervoor om opname op de ESFRI Roadmap als voorwaarde te

¹ <https://www.esfri.eu/latest-esfri-news/new-ris-roadmap-2021>.

stellen voor financiële participatie. Dit omdat de ESFRI Roadmap wordt gezien als het Europese «wetenschappelijke kwaliteitskeurmerk» voor grootschalige infrastructures.

In totaal zijn er voor de Roadmap 2021 achttien projecten ingediend, waarvan uiteindelijk elf projecten zijn geselecteerd voor de Roadmap. Van deze elf projecten hadden zeven projecten een steunbrief van Nederland. De Einstein Telescoop was ingediend door Italië samen met Nederland. De plaatsing op de ESFRI Roadmap is een belangrijke erkenning van de wetenschappelijke kwaliteit en rijpheid van dit project.

De opname op de ESFRI Roadmap geeft, zoals hierboven aangegeven, geen 100% zekerheid dat een project er ook daadwerkelijk zal komen. De Roadmap wordt doorgaans gezien als het moment waarop wetenschappelijke consortia het overleg met EU-lidstaten (en mogelijke andere landen) kunnen gaan starten over (financiële) participatie in het project dat zij voorgedragen hebben. Het is immers niet realistisch te veronderstellen dat landen zich willen committeren aan een dergelijk groot project, als de Einstein Telescoop, zonder deze wetenschappelijke kwaliteitstoets. Nu deze toets heeft plaats gevonden, kunnen de gesprekken hier over plaatsvinden. Pas wanneer alle benodigde financiële middelen door de deelnemende EU-lidstaten bijeen zijn gebracht, kan de daadwerkelijke realisatie van projecten beginnen. We zijn daarvoor al geruime tijd bezig met gesprekken en voorbereidingen op nationaal en internationaal niveau. Ik heb onder meer contact gehad met mijn Belgische en Duitse collega's met als doel de Einstein Telescoop naar Zuid-Limburg te halen.

Voor nadere toelichting over het project Einstein Telescoop en de meest actuele informatie over de voorziene vervolgstappen na dit ESFRI-proces verwijs ik u naar het verslag van het Schriftelijk Overleg, vastgesteld op 1 maart 2021.²

Ik informeer uw Kamer regelmatig over de voortgang op dit dossier, de laatste brief hierover heeft u op 14 december 2020 ontvangen.³ Zodra de ontwikkelingen hiertoe aanleiding geven zal ik uw Kamer een actualisatie sturen.

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
I.K. van Engelshoven

² Kamerstuk 29 338, nr. 242.

³ Kamerstuk 29 338, nr. 239.